

Индустрия 4.0 и превода на термините от Информационните и Комуникационните Технологии (ИКТ)

Както е известно, всички сетива на човека са приспособени да възприемат явленията от околната среда, които имат вълнов/аналогов характер: светлина, звук, топлина, мирис и допир. По тази причина цялата теоретична инженерна наука за анализ и синтез на явленията, проектирането и конструирането в областта на **Информационните и Комуникационни Технологии (ИКТ)**, беше аналогова. С развитието на цифровите технологии и поради известните им огромни предимства, започна процес на замяна на аналоговите инженерни решения с цифрови. Този процес много бързо се превърна в цифрова революция, провеждана в два етапа. В изминатия първи етап се извърши прехода от аналогови към цифрови технологии, както в теорията, така и в телекомуникационните изделия и системи. Сега се намираме във **втория етап** на Цифровата революция, който се характеризира с **повсеместно внедряване на цифровите ИКТ, във всички сфери на човешката дейност, в т.ч. и в индустрията** (в технологичните процеси), наречена **Индустрия 4.0 (Четвърта индустриална революция), съкратено I4.0**. като резултат от „срещата“ на физическия и виртуалния цифров свят посредством човешки средства. Изпълнението на този етап се превръща в глобална, актуална дейност от живота на съвременната цивилизация. В България има вече Закон за електронно управление и Агенция за електронно управление, която трябва да стане равноправна част от съответните европейски структури; Правителството одобри Концепция за цифрова трансформация на българската индустрия (Индустрия 4.0) като основа за разработване на Стратегия за участието на България в Четвъртата индустриална революция.

Индустрия 4.0 е програма създадена по инициатива на немското федерално правителство, като базова платформа за изследване. Основната цел е да се обединят промишленото производство с динамично развиващата се (по експоненциален закон) съвременна информационна и комуникационна технология. Следователно, в изпълнението на цифровата революция, **масово ще участва** населението на страната ни ангажирано в икономическите, производствените, стопанските и др. процеси. Нейното провеждане създава практически неограничени възможности за развитие на всяка област от човешката дейност. **Например**, при инженерното проектиране се конструираше „опитен образец“, за да се провери чрез физическо измерване, съответствието на постигнатите параметри с тези в заданието. **Сега това се извършва виртуално, чрез математически модел.** И това е само един незначителен малък пример. Във всяка област или отрасъл, в които се въвеждат и използват цифровите ИКТ, ще се извършва цифрова революция, например – **цифрова Индустрия 4.0**. Настоящото положение, в което се намираме, е много аналогично по значение на делото на светите братя Кирил и Методий, които не само са създали църковно-славянска азбука, въпреки забраната да се ползва друга извън гръцката и латинската, **но са създали липсващата в тогавашният български език „Терминология“, на базата на която са превели и свещените книги от гръцки, на църковно славянски език.**

Понеже ИКТ се развиват изключително бързо и динамично, няма възможност съевременно да се превеждат използваните чужди термини (преобладаващо те са на английски език). Поради тази причина, с всеки изминат ден, броят на непреведените термини неудържимо ще нараства. **Това явление ще ограничава обаче масовото участие на изпълнителите и ще се превърне в сериозна пречка, България да следва ритъма на развитието на цифровата революция и нейната икономика фатално ще изостава. За да се ускори и улесни процеса на дигиталната трансформация е необходимо - да се намери бързо и ефективно противодействие на**

тази опасност! Учудващо е, че въпреки многото разяснителни мероприятия (научни конференции, семинари и др.) за същността, значението и положителните резултати от провеждането на цифровата революция, **не се коментира проблема за чистотата на българския език.** Тук не става въпрос за **вярното становище на МОН**, че цитирам ... „навлизането на специфични технологични термини в областта на ИКТ, които са се наложили в световен план, не са заплаха за чистотата на българския език...“, а за **необходимостта, в екстремните условия на цифровата революция, от нов революционен подход и в организацията за превода на терминологията.**

За да се реши този проблем, има два начина:

Първо: Интензивно и масово да се организира изучаването на английския език, за да няма нужда от превод, нещо което и без друго се прави, **но това води към постепенно изместване на българския език във второстепенен (виж книгата „ДИГКЛОСИЯ“ на акад. Михаил Виденов);** Като се прибави демографският и миграционният процес и до бавното но сигурно превръщане на днешна България в територия и като следствие до нейното изчезване.

Второ: Да се предприемат мерки за създаване на ефективна организация за сполучлив и ускорен превод на лавинообразното нахлуване на чуждестранната терминология в българския език например, чрез формиране на постоянна **работна група** от специалисти-по български език, по ИКТ и по стандартизация; въвеждане на изискване за превод на чуждите термини в издаваната научна литература и продукция (научни доклади, техническа документация, конференции, масмедии, **учебни програми** и др.); задължаване на БИС (Български Институт по Стандартизация), текущо да утвърждава и да стандартизира преведените термини, подавани от тази работната група; желателно е и обществените организации- СУБ, ФНТС и БАН да проведат съвместно или по отделно, обществени дискусии на тази тема; в сп. "Наука"/СУБ да се обяви дискусия по проблема за превода на ИКТ-терминологията. Координацията, ръководството и контрола на работната група, да се възложи на БАН или на държавна институция, примерно на Агенцията за електронно управление.

Едновременно трябва да се обучават голям брой специалисти в областта на ИКТ. За тази цел е необходимо в **учебните програми** на всичките форми на обучение: предучилищно, начално, средно и висше образование, да се въведе **като основен учебен предмет изучаването на ИКТ**, подобно на математиката и физиката. С цел да се провеждат необходимите изследвания на развитието на ИКТ и предварително тестване на преведените термини/понятия, за тяхното внедряване и узаконяване, да се **създаде съответен научно изследователски институт по ИКТ, от ведомствен тип; същият би могъл да поеме и координационните функции.**

Заключение:

За възстановяването и следващ възход на икономиката на България, е необходимо да се стимулира и ускорява революционно провежданата цифрова трансформация. Необходимите за това финансови средства да се осигуряват с **Проекти** инициирани и управлявани от МОН и финансирани от ЕС. **За успешното осъществяване на цифровата революция е важно и революционен подход за осигуряване чистотата на българския език чрез постоянен качествен превод на лавинообразно-развиващата се ИКТ-терминология, като се създаде постоянно действаща работна група от специалисти; във всички степени и специалности на образованието, да се изучават ИКТ, като основен учебен предмет; евентуално да се създаде ведомствен институт по ИКТ, като развоен и координационен център.**

Проф. д-р инж. Борис Йовчев 0887641012; 02 8 723545; 11.07.2017 г.